

1 KOMPLETTERANDE SAMRÅD 2

Efter genomfört kompletterande samråd fortsatte arbetet med tekniska utredningar och för att finna en sträckning med minst sammantagen påverkan på människors hälsa och miljön. Sökanden utredde även ett nytt alternativ till stationsplacering på östra sidan om Svenska kraftnäts station Odensala. Den nya stationsplaceringen berodde delvis på bättre markförutsättningar samt att anslutningarna till inkommande ledningar var mer fördelaktiga på den östra sidan. Som ett resultat av den ändrade stationsplaceringen och till följd av synpunkter som inkom i de tidigare samråden utredde sökanden nya huvudalternativ för den planerade 130 kV-ledningen samt den norrgående 70 kV-ledningen längs den norra delen av sträckan från station Odensala Öst. Ett kompletterande samråd avseende de nya sträckningsförslagen mellan station Odensala Öst och Slåsta genomfördes därefter i oktober 2022.

Det andra kompletterande samrådsunderlaget (Bilaga 1) beskrev två alternativa sträckningsförslag och deras förutsedda miljöpåverkan. Information om ärendet inklusive samrådshandling har från 1 oktober 2022 funnits tillgängligt på sökandens hemsida (Bilaga 2) <https://www.vattenfalleldistribution.se/vart-arbete/samrad/>. Samrådet genomfördes som ett skriftligt samråd med ett utskick av inbjudan till samråd och med hänvisning till var underlagen kunde hittas. Inbjudna samrådsparter var Länsstyrelsen Stockholm, berörd kommun samt verksamhetsutövare och enskilda som kunde antas bli särskilt berörda. Sökanden annonserade även en inbjudan till hela samrådet i tidningen Mitt i Sigtuna den 22 oktober 2022, se Bilaga 3. Inbjudna hade möjlighet att lämna synpunkter på projektet eller ställa frågor via mail, brev eller telefon. Sista svarsdag för yttrande var 6 november 2022 men förlängdes till 6 december efter begäran.

Föreliggande handling utgör en redogörelse för hur det kompletterande undersökningssamrådet har genomförts i aktuellt projekt samt vilka samrådsparter som har kontaktats. Vidare sammanfattas de yttranden som inkommit under samrådsprocessen samt hur sökanden har beaktat dessa. Samtliga yttranden som inkommit under samrådsprocessen biläggs även i sin helhet till aktuell skrivelse, se Bilaga 6 och Bilaga 7.

1.1 Myndigheter

Det andra kompletterande samrådet inleddes den 12 oktober 2022 med utskick av inbjudan till skriftligt samråd (Bilaga 4) inklusive samrådshandling till Länsstyrelsen Stockholms, Sigtuna kommun, Trafikverket, Luffartsverket, Swedavia och Arlandabanan Infrastructure.

1.1.1 Länsstyrelsens yttrande

Skriftligt yttrande från länsstyrelsen inkom den 24 november 2022 och framgår i Tabell 1 samt redovisas i sin helhet i Bilaga 6.

Tabell 1. Sammanfattning av inkommet yttrande för kompletterande samråd 2 från länsstyrelsen samt sökandens bemötande.

Nr i Bilaga 6	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
13	<p>Länsstyrelsen anför följande i sitt yttrande:</p> <p>Inom utredningskorridorerna finns tre registrerade fornlämningar i form av skålgropar samt ett boplatssområde. Markingrepp i anslutning till dessa är tillståndspliktigt. Det gäller även anläggande av servicevägar och dylikt. Ett eventuellt tillstånd kan vara villkorat med arkeologiska åtgärder.</p> <p>De planerade utredningskorridorerna går genom terräng som kan innehålla oregistrerade</p>	<p>Sökanden tackar för yttrandet.</p> <p>Samordning med markägare kommer att ske i den fortsatta processen.</p> <p>Sökanden kommer att genomföra en arkeologisk utredning enligt 2 kap. 11 § kulturmiljölagen (1988:950). En miljöåtgärdsplan kommer att tas fram inför entreprenaden och skyddsåtgärder kommer att vidtas för att förhindra att fornlämningar skadas under byggskedet. Vid tillståndspliktiga markingreppen kommer</p>

<p>lämningar. Länsstyrelsen bedömer därför att en arkeologisk utredning behöver göras enligt 2 kap. 11§ kulturmiljölagen. Eventuell påverkan på fornlämningar kan inte bedömas fullt ut innan en arkeologisk utredning är genomförd.</p> <p>Tillståndsansökan och ansökan om arkeologisk utredning ska skickas till länsstyrelsens enhet för kulturmiljö i god tid innan planerad start för arbetet.</p> <p>Sträckningen går över ett större sammanhängande område med brukningsvärd jordbruksmark. För att undvika försämrad arrondering och möjliggöra fortsatt brukande av jordbruksmarken är det viktigt att stolpplaceringen anpassas i dialog med jordbrukare och markägare. Det är önskvärt att dialog med markägare/brukare av jordbruksmarken inleds så tidigt som möjligt i processen.</p>	<p>tillståndsansökan skickas till länsstyrelsens enhet för kulturmiljö.</p> <p>Anpassningar i jordbruksmark kan göras genom stolpval och stolpplacering och görs i dialog med markägaren inom ramen för detaljprojekteringen.</p>
--	---

1.1.2 Kommunens yttrande

Skriftligt yttrande från Sigtuna kommun inkom den 7 december 2022. Yttrandet framgår i Tabell 2 och redovisas i sin helhet i Bilaga 6.

Tabell 2. Sammanfattning av inkommet yttrande för kompletterande samråd 2 från Sigtuna kommun samt sökandens bemötande.

Nr i Bilaga 6	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
14	<p>Sigtuna kommun anför följande i sitt yttrande:</p> <p>Det nu valda huvudalternativet underlättar ledningsdragning vid Odensala transformatorstation och innebär mer effektiv markanvändning, sett ur kommunens perspektiv. Önskan om samdragning och samarbete mellan elnätbolagen har kommunen framfört i yttranden till samtliga elbolag med pågående ledningsdragningar i kommunen.</p> <p>Kommunen ser positivt på att Svenska kraftnät och Vattenfall nu tänker sig gemensamma kraftledningsgator och att uppförande av ledningar också samordnas med Trafikverket.</p> <p>En negativ konsekvens med detta samråd är att en ny nätstation behöver uppföras öster om Odensala transformatorstation. Sigtunas kommuns synpunkt är att placeringen framstår som rimlig med tanke på alla pågående utredningar kring transformatorstationen.</p> <p>Kommunen önskar uppmärksamma Vattenfall på samtliga ledningsdragningar som pågår i området och förutsätter att Vattenfall, Trafikverket och Svenska kraftnät fortsätter att samarbeta om utrymme och angående etapputbyggnad.</p> <p>Det är också kommunens förhoppning att de boende i Slåsta och Åslunda nu utsätts för färre ledningar och att påverkan från magnetiska</p>	<p>Sökanden tackar för yttrandet.</p> <p>Fortsatt samverkan kommer ske mellan sökanden, Trafikverket och Svenska kraftnät.</p> <p>De kumulativa effekterna av samtliga ledningar kommer att redogöras i kommande MKB. Mellan Odensala och Måby kommer antalet ledningar när samtliga ledningsåtgärder är genomförda att minska och genomförda magnetfältsberäkningar visar att inga närliggande bostäder kommer att exponeras av förhöjda magnetfält.</p> <p>Den planerade ledningen kommer till största delen att etableras på jordbruksmark i direkt anslutning till befintliga ledning som efterhand kommer rivas. Vissa avvikelser från ledningsgatan kommer att krävas samt från Odensala planeras anslutningsledningarna i helt nya ledningsgator. Vid körning i våta områden planeras arbetet noggrant för att begränsa uppkomsten av markskador. Sökanden kommer att beskriva den planerade ledningens påverkan på omkringliggande intressen i kommande MKB. En miljöåtgärdsplan kommer att tas fram inför entreprenaden och skyddsåtgärder kommer att vidtas för att förhindra att utpekade värden inte skadas under byggskedet.</p> <p>Ledningen är uppförd i portalstolpar i impregnerat trä. Trästolparna är nedgrävda ca två meter ned i marken. Stolparna är i vissa fall försedda med stag, dessa är i sin tur förankrade antingen med stålöglor direkt i berget eller med stagförankringar bestående av impregnerade träslipers som är nedgrävda i marken på ett djup av ca 2 meter. Eventuellt impregnerade stagförankringar i mark</p>

<p>kraftfält minskar genom samarbetet mellan Svenska kraftnät och Vattenfall.</p> <p>Kommunen förutsätter att kommande miljökonsekvensbedömningar med efterföljande beskrivningar och åtgärdsförslag hanterar de risker för sönderkörning av känsliga marker, såsom våtmarker till exempel, samt risker för spridning av skadliga material som alltid råder vid rivning av äldre ledningar och uppförande av nya.</p>	<p>grävs upp och avlägsnas. På enskilda platser kan det finnas tydliga motstående platsspecifika intressen som överväger nyttan med att gräva upp marken kring stolpar och stagförankringar. I dessa fall genomförs de åtgärder som ger minst påverkan på miljön i det aktuella området i samråd med länsstyrelse, kommun och markägare. I kommande MKB kommer sökanden att redogöra för risker och påverkan på marken vid rivning av impregnerade stolpar.</p>
---	---

1.2 Övriga myndigheter och verksamhetsutövare

Inkomna yttranden från övriga myndigheter och verksamhetsutövare framgår i tabell 3 och redovisas i sin helhet i Bilaga 6.

Tabell 3. Sammanfattning av inkomna yttranden för det kompletterande samrådet från övriga myndigheter och verksamhetsutövare samt sökandens bemötande.

Nr i Bilaga 6	Myndighet	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
15	Luffartsverket (LFV)	LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot något av dragningsalternativen för kraftledningen.	Sökanden tackar för yttrandet och informationen.
16	Statens fastighetsverk (SFV)	SFV förvaltar ingen fastighet inom berört område. SFV har inga synpunkter på remissen.	Sökanden tackar för yttrandet och informationen.
17	Svenska kraftnät	Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har inga synpunkter på rubricerad remiss. Det kan finnas regionnätsledningar i närheten och regionnätsägaren bör i så fall höras i samrådet.	Sökanden tackar för yttrandet och informationen.
18	Trafikverket	Trafikverket framför att i höjd med bostadsområdet Egypten kommer totalt fyra stolpar förläggas på ett avstånd till E4 som underskrider stolparnas totalhöjd. Efter granskning av framtagna riskutredning har Trafikverket kunnat medge ett avsteg för dessa specifika stolpar från verkets huvudregel avseende avstånd till väg. Trafikverket ser fram emot fortsatt dialog med sökande gällande behov av eventuella skyddsåtgärder för att minimera påkörningsrisken.	Sökanden tackar för yttrandet och informationen och ser fram emot fortsatt dialog i projektet.
	Arlandabanan Infrastructure AB	Arlandabanan Infrastructure AB informerar via telefonsamtal att då inga ändringar planeras vid passagen av Arlandabanan har de inte har något att erinra angående den kompletterande sträckningen.	Sökanden tackar för yttrandet och informationen.

1.3 Enskilda särskilt berörda

Inbjudan till skriftligt samråd (Bilaga 5) skickades per brev den 11 oktober 2022 till samtliga lagfarna och taxerade fastighetsägare samt delägare av samfälligheter inom cirka 300 meter från utredningskorridoren. Vid sammanhållen bebyggelse inkluderades fler fastigheter.

Inkomna yttranden framgår i tabell 4 och redovisas i helhet i Bilaga 7. Utöver dessa yttrande har ett antal frågor inkommit per telefon.

Tabell 4. Sammanfattning av inkomna yttranden för det kompletterande samrådet samt sökandens bemötande.

Nr i Bilaga 7	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
9	<p>Fastighetsägarna till [redacted] önskar komplettera och tydliggöra tidigare yttrande.</p> <p>Fastighetsägarna önskar att ledningen i första hand ska ligga gemensamt med Svenska kraftnäts ledning från station Odensala då det enligt fastighetsägarna bör ha minst påverkan på naturmiljön.</p> <p>I andra hand önskar fastighetsägarna att ledningen flyttas österut cirka 15-20 meter i höjd med Aslunda enligt bifogad karta. Detta skulle öka avståndet till bostäderna men inte påverka skogen mot E4:an som enligt fastighetsägarna agerar bullerskydd.</p>	<p>Sökanden tackar för yttrandet.</p> <p>Alternativet att följa Svenska kraftnäts befintlig ledningsgata har inför inledande samråd undersökts och avfärdats (alternativ VA3) då det saknas framkomlighet i ledningsgatan med närheten till befintliga boendemiljöer och byggarbetet då Sökanden måste bygga om sin ledning först för att klara matningen av sina stationer innan Svenska kraftnät kan genomföra sina planerade ledningsåtgärder.</p> <p>Efter inkommit yttrande har ledningen justerats något i östlig riktning i för att minska påverkan på bostäderna. Ledningen kan inte dock flyttas i den utsträckning fastighetsägarna framför i bifogad karta pga korsningen med Arlandabanan.</p>
10	<p>Fastighetsägarna till [redacted] anser det är viktigt med samverkan mellan Vattenfall och Svenska kraftnät då fastigheten hamnar nära mellan dessa två utbyggnadsprojekt. Vidare uttrycker fastighetsägaren en oro för magnetfält och dess hälsoeffekter.</p>	<p>Sökanden tackar för yttrandet.</p> <p>Samverkan med Svenska kraftnät pågår kontinuerligt för att minimera påverkan på närliggande boendemiljöer.</p> <p>Sökanden är medveten om den oro som finns kring magnetfält och kraftledningar. Sökanden och Svenska kraftnät samordnar de båda projekten och beräknar magnetfältet tillsammans. Vid Håsta sträcker sig befintlig ledning i en trång passage mellan bostäderna och här har en justering av sträckan föreslagits med hänsyn till ledningens magnetfält och berörd fastighet. Genomförda magnetfältsberäkningar visar att inga närliggande bostäder kommer att exponeras av förhöjda magnetfält.</p>
11	<p>Fastighetsägarna till [redacted] framför att de inte accepterar den föreslagna sträckningen. Enligt fastighetsägarna kommer ledningen ha stor påverkan på jordbruksmark, vilket skulle ha negativa ekonomiska konsekvenser samt begränsa fastigheternas utvecklingsmöjligheter. Eftersom ledningen delvis går genom öppen jordbruksmark skulle den även visuellt påverka flera bostäder negativt.</p> <p>Fastighetsägarna är positiva till den regionala utvecklingen och</p>	<p>Sökanden tackar för yttrandet. I samrådsunderlaget som skickades ut i december 2020 finns motivering till valet av luftledning framför markkabel i avsnitt 3.1 <i>Val av teknik</i>. De miljöeffekter som uppstår av planerad ledning bedöms inte vara så betydande att det motiverar ett annat teknikval.</p> <p>Anpassningar i jordbruksmark kan göras genom stolpval och stolpplacering och görs i dialog med markägaren inom ramen för detaljprojekteringen.</p> <p>Mellan Odensala och Måby kommer antalet ledningar när samtliga ledningsåtgärder är genomförda att minska. Berörda fastighetsägare kompenseras ekonomiskt för de intrång och den värdeminskning som byggnationen av våra ledningar orsakar. När en ny elledning byggs får</p>

<p>förstärkningen av elnätet men anser att ersättningen för markintrång är för låg och inte motsvarar kostnaden för förlorade intäkter.</p> <p>Vidare anser fastighetsägarna att markkabel borde förläggas för att minska markintrång och påverkan på jordbruksmark, minska magnetfältsutbredning samt inte negativt påverka landskapsbild, kulturmiljö och fastighetsvärde. Fastighetsägarna framför även att en luftledning kommer resultera i större markpackning dels vid anläggandet av ledningen dels av jordbruksmaskiner som behöver anpassa körningen runt stolpfundament.</p>	<p>fastighetsägaren en engångsersättning som består av ersättning för fastighetens minskade marknadsvärde (intrångsersättning) i samband med upplåtelse av mark, samt ersättning för övrig skada som kan uppstå när ledningen byggs. Intrångsersättning innebär att markytor som tas i anspråk ersätts utifrån de normer och principer som gäller i energibranschen. På det minskade marknadsvärdet görs ett påslag med 25 procent. Sökanden följer Energiföretagens policy för markåtkomst som syftar till att säkerställa att alla fastighetsägare som påverkas av ledningsutbyggnad ska behandlas lika. Läs mer om Energiföretagens policy på Energiföretagets hemsida: https://www.energiforetagen.se/globalassets/dokument/markatkomst/policydokument-markatkomst-reviderat-2019-11-05_slutligt.pdf</p> <p>Övrig skada är skada som påverkar fastighetsägarens ekonomi på grund av upplåtelsen, utöver minskat marknadsvärde. Övrig skada kan exempelvis vara skog som måste avverkas eller skador på växande gröda. På övrig skada görs inget påslag. Ersättningsberäkning görs när projektering av ledningens tekniska utformning och lokalisering är klar och när vi har fått tillstånd (koncession). Det är då vi vet hur byggnation av ledningen påverkar varje berörd fastighet. Erbjudande om ersättning lämnas tillsammans med markupplåtelseavtalet. Vi försöker alltid i första hand lösa frågan om markupplåtelse och ersättning för intrånget genom överenskommelse direkt med fastighetsägaren. Vi betalar därför ut en särskild ersättning för överenskommelse till de markägare som tecknar markupplåtelseavtal och accepterar de ersättningar som erbjuds där. Om vi och markägaren inte kommer överens lämnas frågan över till Lantmäteriet.</p>
---	--

2024-103635-0001 2024-07-05

Bilagor:

Bilaga 1	Annons hemsida
Bilaga 2	Samrådsunderlag kompletterande undersökningssamråd 2 inklusive bilagor
Bilaga 3	Annons tidningen Mitt i Sigtuna
Bilaga 4	Samrådsinbjudan myndighet kompletterande undersökningssamråd 2
Bilaga 5	Samrådsinbjudan enskilda kompletterande undersökningssamråd 2
Bilaga 6	Inkomna yttranden myndigheter kompletterande undersökningssamråd 2
Bilaga 7	Inkomna yttranden enskilda kompletterande undersökningssamråd 2